

творчість. Виховувати в собі повагу до мови, якою спілкуємося, – це, передусім, шанувати себе, виявляти повагу до народу, його культури, історії, бо мова – своєрідний генетичний код нації. Адже дитина, коли тільки вчиться говорити, несвідомо створює слова та їх форми, за принципами саме давньоруської мови. Тобто мова передається з роду в рід, від дідів і прадідів онукам. Людині значно легше вивчити рідну мову, бо вона у неї в крові.

Мова сприяє перетворенню біологічної істоти в соціальну, тому закономірно, що вона є своєрідним засобом творення людини як члена соціуму. Успіхи людини в житті, її взаємини з членами суспільства залежать від уміння спілкуватися, а для досягнення успіху в спілкуванні, потрібно насамперед володіти мовленням. Мова – це універсальний засіб вираження внутрішнього світу. Поки людина мовчить, вона залишається загадкою для оточуючих. Заговоривши, ніби розкриває свою сутність. Філософи стверджували: «Говори – і я тебе побачу». У нашому державному житті було надто багато драми. Це, без сумніву, відбилось на розвитку української мови. Ще й до сьогодні виникає безліч дискусій, що українська мова не самостійна, українська мова нікому непотрібна. Але ж високопосадовці прийшли і пішли, а народ і його слово залишилося. Тому маємо боротися за це слово. Звичайний громадянин не розуміє, що стан державної мови і гуманітарна модель держави впливають на стан його життя, а переконати його в цьому майже неможливо. Інформаційний простір України та роботодавці переконують, що життєвий успіх та працевлаштування можливі лише з російською та англійською мовами. Знання іноземних мов, безперечно, потрібне, але сучасна тенденція прийняття їх нарівні, більше того навіть вище рідної мови, фактично руйнує структуру життя людства, змінює його природу так, що воно деградує і прямує до гіршого кінця.

Отже, не лише письменникам, журналістам, а всім людям потрібно збагачувати свій словниковий запас, підбирати найточніше слово, дбати про те, щоб мова була барвистою, добірною, бо мова – своєрідна візитна картка кожної людини.

*Науковий керівник: Онуфрійчук Г.І.,
викладач*

УДК 81:340.11:34:001.8 (043.2)

Журавльова В.Г.

Національний авіаційний університет, Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОВНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Актуальність досліджуваної теми зумовлена тим, що сучасне правове регулювання мовних відносин потребує додаткового наукового дослідження, оскільки на сьогодні немає чітких законодавчих норм, що контролюють усі сфери мовної політики України. Мета дослідження: зазначення мовних відносин, як основних у правовій системи, а також

виявлення проблематичних аспектів правового регулювання мовних відносин у суб'єктів публічного права.

Розвиток та існування будь-якої нації, суспільства, національно-етнічного організму, значною мірою залежить від рівня розвитку її мови. С. Федорчук вважає, що мова є «засобом перетворення першочергових елементів думки»; тому в цьому сенсі мова може бути названа засобом створення думки». Важливим фактом є те, що українська мова, відіграє головну роль в національній культурі, традиції та патріотизмі, що є сьогодні важливим чинником для українського народу.

Правові основи для здійснення державної мовної політики в Україні становить Конституція України, а саме стаття 10 закріплює за українською мовою режим державної, а також Закон України «Про засади державної мовної політики», Декларації прав національностей, Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» тощо. Конституція та вище вказані закони проголошують, що державна мова України є обов'язковою для використання у законодавстві, судочинстві, офіційному діловодстві, навчанні тощо. Тому важливість питання правового регулювання мовних відносин є актуальним, оскільки державна мова охоплює значну сферу її застосування.

На сучасному етапі розвитку Української держави терміновою проблемою у сфері правового регулювання національних відносин є недостатня урегульованість мовних відносин в Україні. Немає чіткого законодавчого дефініції державної мови, не встановлені галузі її застосування, її функції, коло суб'єктів, для яких використання державної мови є обов'язковим. Також у національному законодавстві не врегульовані, а в науці не розроблені питання співвідношення правового режиму державної мови, офіційної мови, мови національних меншин, мови більшості населення даної місцевості тощо.

Отже, на сьогодні національне законодавство визначає лише первинні поняття мовної політики, але не дає чіткого поняття правової природи державної мови та меж її застосування. Таким чином, потрібно розробити чітку послідовність законодавчих дій для встановлення ефективного правового регулювання мовних відносин в країні. Насамперед, з'ясувати сутності та особливості конституційно-правового регулювання мовних відносин в Україні і в зарубіжних країнах, що дасть можливість розробити ідеальну систему регулювання мовних відносин, враховуючи особливість держави. Удосконалити основні елементами конституційно-правового інституту правового регулювання мовних відносин, а саме: 1) норми щодо державної мови; 2) норми щодо мов національних меншин та мовні права етнічних груп; 3) принципи мовної політики; 4) юридична відповідальність за порушення вимог мовного законодавства. Вище вказані заходи вдосконалення правового регулювання мовних відносин повинні містити в собі основний принципи законності.

Науковий керівник: Онуфрійчук Г.І., викладач